

Kedves Olvasóink!

Régi szokásunk, hogy az MTA új levelező tagjait a *Magyar Tudományban* körkérdésekre adott válaszaik segítségével mutatjuk be. Idén négy kérdésre kértünk választ.

1. Hogyan emlékszik vissza, mi volt a döntő mozzanat, pillanat az életében, amikor eldőlt – vagy eldöntötte –, hogy éppen ez a kérdés, probléma, tudományterület érdekli?
2. Mi az Ön eddigi legfontosabb tudományos eredménye?
3. Mi az a kérdés, probléma, ami az Ön tudományos területén ma nemzetközileg foglalkoztatja a kutatókat?
4. Kivel cserélne pályát? Akár egy másik tudományterületre, esetleg művészi pályára is gondolva...

PÁLFY JÓZSEF (1962)

Földtudományok Osztálya • Szakterület: paleontológia, geokronológia, földtörténet • Kutatási téma: • alsó jura ammonitesz-biostratigráfia, jura időskála kalibrációja, triász végi tömeges kihalás • foglalkozás: tanszékvezető egyetemi tanár, kutatócsoport-vezető, Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar, Földrajz- és Földtudományi Intézet Földtudományi Központ, Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék, MTA–Magyar Természettudományi Múzeum–ELTE Paleontológiai Kutatócsoport

1. Visszagondolva, valóban volt néhány kulcsfontosságú tényezője annak, hogy most kutatóként földtörténettel foglalkozom. Az egyetemen a geológus szakot a természet és a természetben űzött sportok szeretete miatt is választottam (akkoriban ez számomra a tájfutás volt), azaz olyasvalamit akartam tanulni, hogy majdani munkám a szabadban, hegyek között legyen végezhető. Korábban a geológiával először akkor kerültem kapcsolatba, amikor rokonai szálak révén tizenévesen sokat fordultam meg Nagyborzsönyben, és sokat olvastam a falu régi bányász múltjáról és a környékbeli aranyércesedésről. Az egyetemen a paleontológiai mellett azért kötöttem

ki, mert szerettem Géczy Barnabás Őslénytan Tanszékének hangulatát, felnéztem Galács tanár úrra, akit szakdolgozati témavezetőmnek választottam, és akit az idén Akadémiai Díjjal tüntettek ki, és megfogott az ősmaradványok szépsége, megtalálásuk öröme, és a fossziliákkal kapcsolatos tudományos kérdések izgalma. Már szakdolgozóként részben a Magyar Természettudományi Múzeum Őslénytárában tevékenykedtem, ahol Vörös Attila irányításával éltem át az első ősmaradványhatározás izgalmát, majd bölcs mentorsága alatt kezdtem bontogatni szakmai szárnyaimat. Kanadában doktorandusként tárult számomra tágra a világ szakmailag is, Paul Smith diákjaként értettem meg, hogy a paleontológia mellett a földtörténet megértéséhez érdemes más módszerekbe is beletanulni. Az akkor felszedett radiometrikus kormeghatározási és izotópgeológiai ismereteim, és az ott rám ragadt széles kitekintésű földtörténeti oknyomozó szemlélet nélkül nem tudtam volna elérni azokat az eredményeket, amelyeket számon tartanak, és amelyek elismerésének tekintem az MTA tagjává választásomat.

2. A földtörténeti középkor jura időszakának időskáláját a korábbinál pontosabban sikerült kalibrálnom, az ammoniteszek (kihalt tengeri őslények) evolúcióján alapuló kormeghatározás és vulkáni tufarétegek cirkon ásványain mért U-Pb radiometrikus korok ötvözésével. Ezekből a vizsgálatokból arra is fény derült, hogy a triász és a jura időszakok határán bekövetkezett nagy kihalási esemény, és a kora jura során tapasztalható kisebb krízis egyidős egy-egy nagy magmás provincia kialakulásához vezető vulkáni tevékenység csúcsával. Ezen a nyomon elindulva, kollégáimmal egy magyarországi lelőhelyről a világon elsők között mutattuk ki azt, hogy mintegy 200 mil-

lió évvel ezelőtt, a triász időszak végén a Föld szénkérforgása is súlyos zavart szenvedett. Adataink hozzájárultak annak megerősítéséhez, hogy a földtörténetben ritka, de annál intenzívebb vulkáni epizódok lehettek a kiváltó okai az egykori légkört és az óceánokat érintő klíma- és környezetváltozások láncolatának, amelyek az élővilágot is megtizedelték.

3. A fenti kérdéskör távolról sem tekinthető lezártnak. A kihálási eseményekkel kapcsolatban a paleontológusok még mindig nem elég biztosak a kihálások hirtelenségében, időbeli lefolyásuk és szelektivitásuk kérdésében. Egyre több jel mutat arra, hogy a légköri CO₂ növekedése indította el a globális felmelegedést, de mértékét fontos lenne jobban számszerűsíteni, és a melegedést erősítő mechanizmusokat jobban megérteni. További

geokémiai vizsgálatok kellene annak tisztázásához is, hogy mekkora szerepe lehetett az óceánok savasodásának a mészvázú tengeri élőlények kihálásában. Bízom benne, hogy ezeknek a megválaszolásához kutatótársaimmal együtt a jövőben is sikerül hozzájárulni.

4. Fiatalabb koromban bántam, hogy nem volt több tehetségem a sporthoz. Szinte minden érdekelt, ami a futáshoz kapcsolódott, tájfutás, maratoni futás, sífutás. Annak idején valószínűleg elcseréltem volna a tudományos pályát egy sikeres sportkarrierre. Ma már nem sajnálom, hogy középszerű maradtam a sportban, a nagy eredmények elmaradásáért kárpótolt a sportolás élethosszig tartó öröme. A tudományos pályára pedig talán elhoztam magammal a sikerért való kitartó munka képességét és a versenyszellem ösztönző hatását.

Előző számunkban az új levelező tagként bemutatott Kecskés László neve és személyes adatai helyett fia, András neve és adatai jelentek meg. Az érintettektől és Olvasóinktól elnézést kérünk; a helyes adatok a következők:

KECSKÉS LÁSZLÓ (1953)

Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya • Szakterület: polgári jog, nemzetközi magánjog, az Európai Unió joga • Foglalkozás: egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Polgári Jogi Tanszék